

ΣΥΛΛΟΓΟΣ ΕΛΛΗΝΩΝ ΚΟΙΝΩΝΙΟΛΟΓΩΝ

Συνεπιμέλεια παιδιών

Αξιότιμε κ. Πρόεδρε

Αξιότιμα μέλη της Επιτροπής

Σύμφωνα με τα τελευταία στοιχεία της ΕΛΣΤΑΤ αντιστοιχούν 1,8 διαζύγια σε 4,7 γάμους. Μόνο το 2017 χώρισαν οι γονείς 25.025 παιδιών. Ακόμα, περίπου 10% των παιδιών γεννούνται εκτός γάμου.

Σύγχρονα επιστημονικά δεδομένα έχουν αναδείξει τη σημασία και των δύο γονέων στην ανατροφή των παιδιών, είτε αυτοί ζουν μαζί ή είναι παντρεμένοι είτε όχι. Ωστόσο, στην Ελλάδα επικρατεί το σύστημα της αποκλειστικής επιμέλειας. Η ευθύνη για την ανατροφή των παιδιών επαφίεται στον ένα γονέα, στη συντριπτική πλειοψηφία των περιπτώσεων τη μητέρα, που λαμβάνει όλες τις αποφάσεις που τα αφορούν. Ο έτερος γονέας, συνήθως ο πατέρας, περιορίζεται σε μια επικοινωνία που τυπικά περιλαμβάνει δύο διανυκτερεύσεις κάθε μήνα και μερικές εβδομάδες τον χρόνο κατά την περίοδο των διακοπών, χωρίς ουσιαστική συμμετοχή στην ανατροφή τους.

Ωστόσο, ήδη από το 2015, το Συμβούλιο της Ευρώπης με το ψήφισμα 2079/2015 συστήνει στα κράτη-μέλη, μεταξύ άλλων:

- «να διασφαλίσουν ότι οι γονείς έχουν ίσα δικαιώματα αναφορικά με τα παιδιά τους ... εξασφαλίζοντας σε κάθε γονέα το δικαίωμα να ενημερώνεται και να έχει λόγο σε σημαντικές αποφάσεις που επηρεάζουν τη ζωή του παιδιού...»
- «να εξαλείψουν από τη νομοθεσία τους κάθε διαφορά που βασίζεται στην οικογενειακή κατάσταση μεταξύ γονέων που έχουν αναγνωρίσει τα παιδιά τους»
- «να εισάγουν στη νομοθεσία τους την αρχή της εναλλασσόμενης κατοικίας, περιορίζοντας οποιεσδήποτε εξαιρέσεις σε περιπτώσεις κακοποίησης ή παραμέλησης παιδιών ή ενδοοικογενειακής βίας...»
- «να ενθαρρύνουν την ανάπτυξη των **σχεδίων ανατροφής τέκνου**, σχέδια που επιτρέπουν στους γονείς να θέσουν τις κύριες πτυχές της ζωής του παιδιού τους...»
- «να ενθαρρύνουν κατά περίπτωση, την ανάπτυξη της διαμεσολάβησης στο πλαίσιο των οικογενειακών υποθέσεων που αφορούν τα παιδιά, ιδίως με τη θέσπιση υποχρεωτικής ενημερωτικής συνάντησης με εντολή του δικαστή, προκειμένου να ευαισθητοποιήσει τους γονείς για το γεγονός ότι η

εναλλασόμενη κατοικία μπορεί να είναι η καλύτερη επιλογή σύμφωνα με το βέλτιστο συμφέρον του τέκνου, και να εργαστούν προς την κατεύθυνση μιας τέτοιας λύσης...»

Πολλές χώρες έχουν εισάγει στη νομοθεσία τους την κατά νομικό τεκμήριο κοινή ανατροφή, πχ Δανία, Σουηδία, Βέλγιο, Γαλλία, Αυστραλία, Νότιο Αφρική, Βραζιλία και Μεξικό, 25 πολιτείες των Η.Π.Α., οι γερμανόφωνες χώρες, η Καταλονία κα. Συχνά ακούγεται το επιχείρημα ότι η ελληνική κοινωνία δεν είναι έτοιμη για την από κοινού άσκηση της επιμέλειας. Πρόσφατη μελέτη ελληνικού πανεπιστημίου, ωστόσο, έδειξε ότι

(https://www.ucy.ac.cy/unesco/documents/UNESCOConference2014/BOOK_ConferenceProceedings2015_FinalCHECKEDwithAppendixp.240-247.pdf, σελ 171 και 190)

οι κοινωνικές συνθήκες και στην Ελλάδα είναι ώριμες για μια τέτοια αλλαγή. Συγκεκριμένα, σε δείγμα 1349 ατόμων το 84,8% συμφωνεί ή συμφωνεί απόλυτα με τη θέσπιση νόμων για τη συνεπιμέλεια, το 73,6% θεωρεί τον πατέρα εξίσου ικανό να αναλάβει την ανατροφή των παιδιών και το 87,2% διαφωνεί ή διαφωνεί απόλυτα με τη διατήρηση του υπάρχοντος καθεστώτος.

Με την πρακτική της συνεπιμέλειας προβλέπεται ότι το δικαστήριο, επί απουσίας άλλης συμφωνίας μεταξύ των γονέων, θα αποφασίζει υποχρεωτικά:

- τη διατήρηση ίσων γονικών δικαιωμάτων και υποχρεώσεων αναφορικά με τα παιδιά (κοινή και αδιάσπαστη γονική μέριμνα/επιμέλεια)
- ότι ο τόπος κατοικίας του παιδιού είναι αυτός της τελευταίας κοινής κατοικίας των γονέων του, που θα μπορεί να αλλάξει μόνο με δικαστική απόφαση ή με συμφωνία
- ίσο χρόνο για κάθε παιδί με τον κάθε γονέα σε καθημερινότητα και διακοπές
- τον τρόπο αυτό προάγεται η συνεργασία και συμφωνία των γονέων, ως ίσων. Αποθαρρύνεται η αντιδικία στην οποία κυριαρχεί το «όλα ή τίποτε». Περιορίζονται οι δικαστικές διαμάχες καθώς οι γονείς γνωρίζουν ότι τυχόν προσφυγή στη δικαιοσύνη θα οδηγήσει σε ίσα γονικά δικαιώματα και υποχρεώσεις καθώς και ίσο χρόνο μεταξύ των δύο γονέων, και θα αποκλείεται η αποκλειστική επιμέλεια στον ένα γονέα. Θεωρούμε ότι η ουσιαστική διαμεσολάβηση με ειδικό Σύμβουλο, ανάμεσα στους γονείς με ισοτιμία, θα πρέπει να είναι υποχρεωτικό κομμάτι της διευθέτησης των ζητημάτων των παιδιών τους.

Το σημαντικότερο είναι όμως ότι εξασφαλίζεται η συνεχιζόμενη ανατροφή των παιδιών και από τους δύο γονείς η οποία είναι επιστημονικά αποδεδειγμένο ότι έχει πολλαπλά θετικά αποτελέσματα, συγκεκριμένα (α) χαμηλότερα επίπεδα κατάθλιψης και άγχους (β) χαμηλότερη επιθετικότητα και κατάχρηση τοξικών ουσιών (γ) καλύτερη απόδοση στο σχολείο, (δ) καλύτερη σωματική υγεία, (ε) χαμηλότερα ποσοστά καπνίσματος και (στ) καλύτερες σχέσεις με γονείς και ανιόντες. Να σημειωθεί ότι οι θετικές επιδράσεις της από κοινού άσκησης της επιμέλειας/κοινής ανατροφής με ίσο χρόνο αναφορικά με την ψυχοκοινωνική ανάπτυξη των παιδιών, ισχύουν και για διαζύγια υψηλής σύγκρουσης (high-conflict)

με αντιδικία. Εν τέλει καλύτερη ψυχροσωματική και κοινωνική ανάπτυξη και ωρίμανση των παιδιών.

Ελπίζουμε ότι η νομοπαρασκευαστική επιτροπή θα λάβει σοβαρά υπόψη της τα δεδομένα αυτά και θα προχωρήσει στην εισαγωγή με την πρότασή της της κατά νομικό τεκμήριο συνεπιμέλειας με εναλλασσόμενη κατοικία και ίσο χρόνο ανάμεσα στους δύο γονείς, ικανοποιώντας το δικαίωμα και ανάγκη των παιδιών για ανατροφή και από τους δύο γονείς τους, καθώς και το αίτημα για γονεϊκή ισότητα μεταξύ των φύλων.

Βιβλιογραφία

Nielsen L 2017 Re-examining the research on parental conflict, coparenting and custody arrangements. Psychology, Public Policy and Law 23, 211-231

Braver SL & Lamb ME (2018) Shared parenting after parental separation: the views of 12 experts Journal of Divorce & Remarriage 59: 372-387

Ψήφισμα 2079/2015 του Συμβουλίου της Ευρώπης

<[http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-](http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=22220&fbclid=IwAR3zvK-CLGhV0fp7Mdn0 SUBhZKlfhYKZoOVmISKvFSP9bmCeu1Fk6sNJCM)

[EN.asp?fileid=22220&fbclid=IwAR3zvK-](http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=22220&fbclid=IwAR3zvK-CLGhV0fp7Mdn0 SUBhZKlfhYKZoOVmISKvFSP9bmCeu1Fk6sNJCM)

[CLGhV0fp7Mdn0 SUBhZKlfhYKZoOVmISKvFSP9bmCeu1Fk6sNJCM](http://assembly.coe.int/nw/xml/XRef/Xref-XML2HTML-EN.asp?fileid=22220&fbclid=IwAR3zvK-CLGhV0fp7Mdn0 SUBhZKlfhYKZoOVmISKvFSP9bmCeu1Fk6sNJCM)>

Παπάνης Ε, Σαντή Α, Κιτρίνου Ε, Η αθέατη πλευρά της ισότητας των δυο φύλων:

εμπειρική έρευνα σχετικά με τις στάσεις και τη νομική διάσταση για το θεσμό της συγκηδεμονίας-συνεπιμέλειας στην Ελλάδα.

<https://www.ucy.ac.cy/unesco/documents/UNESCOConference2014/BOOK_ConferenceProceedings2015_FinalCHECKEDwithAppendixp.240-247.pdf , σελ 171 και 190 >

Με εκτίμηση

Για το Δ.Σ. του Σ.Ε.Κ

Η ΠΡΟΕΔΡΟΣ

Η ΓΕΝ. ΓΡΑΜΜΑΤΕΑΣ

